

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till rådets direktiv om genomförande av principen om likabehandling av personer oavsett religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning"

KOM(2008) 426 slutlig (tilläggsyttrande)

(2009/C 182/04)

Föredragande: **Nicholas CROOK**

Den 23 oktober 2008 beslutade Europeiska ekonomiska och sociala kommittén i enlighet med artikel 29 a i tillämpningsföreskrifterna för arbetsordningen att utarbeta ett tilläggsyttrande om

"Förslag till rådets direktiv om genomförande av principen om likabehandling av personer oavsett religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning"

KOM(2008) 426 slutlig (tilläggsyttrande till yttrandet på eget initiativ).

Facksektionen för sysselsättning, sociala frågor och medborgarna, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 10 december 2008. Föredragande var Nicholas CROOK.

Vid sin 450:e plenarsession den 14–15 januari 2009 (sammanträdet den 14 januari) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 183 röster för, 7 röster emot och 18 nedlagda röster.

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 EESK välkomnar förslaget till direktiv, som i stort följer rekommendationerna i det initiativytrande som kommittén nyligen avgav om åtgärder mot diskriminering på andra områden än sysselsättningsområdet⁽¹⁾ och som bör leda till enhetliga normer för skydd mot diskriminering inom EU på alla grunder som nämns i artikel 13 i EG-fördraget.

1.2 EESK anser dock att direktivet på vissa områden erbjuder ett sämre skydd än det som redan fastställts i direktivet om likabehandling oavsett ras eller etniskt ursprung och direktivet om likabehandling av kvinnor och män.

1.3 Detta gäller till exempel artikel 2 som tillåter undantag från förbudet mot diskriminering, särskilt i fråga om finansiella tjänster. EESK rekommenderar att samma krav på öppenhet, kontroll och bedömning bör tillämpas på ålder som de som gäller i fråga om kön.

1.4 EESK anser att man i artikel 3 om direktivets "tillämpningsområde" fastställer gränser och tillåter omfattande undantag som kommer att underminera direktivets sammantagna verkan.

1.5 Kommittén anser att skyldigheten i artikel 4 för tillhandahållare av varor och tjänster att vidta åtgärder i förebyggande syfte för att beakta behoven hos personer med funktionshinder liksom skyldigheten att vidta rimliga anpassningsåtgärder är för begränsade.

(¹) EESK:s yttrande om "Utökade åtgärder mot diskriminering på andra områden än sysselsättningsområdet och argument för ett enda uttömmande direktiv mot diskriminering", föredragande: Nicholas Crook, (EUT C 77, 31.3.2009, s. 102)

1.6 EESK konstaterar att de organ för främjande av likabehandling som ska utses enligt artikel 12, till skillnad från organ som utses i enlighet med direktivet om likabehandling oavsett ras eller etniskt ursprung och direktivet om likabehandling av kvinnor och män, inte skulle omfatta sysselsättningsområdet och rekommenderar att detta tas upp i ett nytt skäl i inledningen till direktivet.

1.7 EESK beklagar att man inte i direktivet behandlar frågan om diskriminering på flera grunder på ett lämpligt sätt, och uppmanar kommissionen att lägga fram en rekommendation om denna fråga.

2. Allmänt

2.1 I sitt nyligen framlagda initiativytrande granskade EESK dagens lagstiftning mot diskriminering i EU och medlemsstaterna och drog slutsatsen att "det nu finns behov av en ny EU-lagstiftning som förbjuder diskriminering på andra områden än sysselsättningsområdet på grund av religion eller övertygelse, funktionshinder, samt ålder eller sexuell läggning".

2.2 Efter att EESK fått möjlighet att ta del av innehållet i kommissionens förslag till rådets direktiv om genomförande av principen om likabehandling av personer oavsett religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning och därvid kunnat konstatera att vissa av de frågor kommittén hade tagit upp inte hade behandlats tillfyllest, beslutade EESK att utarbeta ett tilläggsyttrande om förslaget till direktiv.

2.3 EESK välkomnar att många av bestämmelserna i förslaget till direktiv överensstämmer med bestämmelserna i andra direktiv som grundar sig på artikel 13: definitioner av direkt och indirekt diskriminering och trakasserier, bestämmelser om efterlevnad

och domstolsprövning inklusive omvänd bevisbörda, skyddet mot repressalier, samt påföljder som måste vara effektiva, proportionella och avskräckande. I likhet med direktivet mot etnisk diskriminering ⁽²⁾ omfattar tillämpningsområdet för det föreslagna direktivet socialt skydd inklusive hälso- och sjukvård, sociala förmåner, utbildning och tillgång till varor och tjänster inklusive bostäder (dock med restriktioner och undantag som kan reducera dess fulla räckvidd enligt nedan).

2.4 I nedanstående kommentarer inriktar sig EESK på enskilda bestämmelser som enligt kommitténs åsikt explicit eller implicit kan ge ett sämre skydd mot diskriminering på grund av religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning än det skydd som fastställts i andra direktiv om ras eller etniskt ursprung och kön som grundar sig på artikel 13.

3. Kommentarer till enskilda artiklar

3.1 Artikel 2

3.1.1 I artikel 2 definieras begreppet diskriminering. Artiklarna 2.1 till 2.4 innehåller samma definitioner av centrala begrepp som de andra direktiven som bygger på artikel 13. Enligt artikel 2.5 blir vägran att vidta rimliga anpassningsåtgärder enligt artikel 4.1 b en form av förbjuden diskriminering.

3.1.1.1 För ett korrekt införlivande av direktivet i nationell lagstiftning, med beaktande av EG-domstolens dom i fallet Coleman mot Attridge Law, i vilken det bekräftades att förbudet i direktiv 2000/78/EG mot diskriminering på grund av funktionshinder också omfattar en person som står nära en person med funktionshinder ⁽³⁾, anser EESK att direktivet borde klargöra att diskriminering på de grunder som anges i direktivet ska innefatta diskriminering på grund av ett nära förhållande till personer med en viss religion eller trosuppfattning, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning.

3.1.2 Enligt artikel 2.6 får medlemsstaterna föreskriva att särbehandling på grund av ålder inte ska utgöra diskriminering om "särbehandlingen inom ramen för nationell rätt kan motiveras av ett berättigat mål och medlen för att uppnå detta mål är lämpliga och nödvändiga".

3.1.2.1 EESK rekommenderade ⁽⁴⁾ att också personer med funktionshinder skulle få ges positiv särbehandling på samma villkor. Detta skulle vara ett komplement till åtgärderna för att garantera faktisk tillgång enligt artikel 4.

3.1.2.2 Det bör anges att ett mål för att vara "berättigat" i detta sammanhang måste överensstämja med principen om likabehandling, till exempel att hjälpa gruppen i fråga att delta i samhällslivet på lika villkor.

⁽²⁾ Rådets direktiv 2000/43/EG, art. 3.

⁽³⁾ [2008] mål C-303/06 av den 17 juli 2008: diskriminering mot en person utan funktionshinder som är primär vårdgivare av ett barn med funktionshinder.

⁽⁴⁾ Se fotnot 1, punkt 8.10.5.

3.1.3 Enligt artikel 2.7 får medlemsstaterna tillåta "proportionell särbehandling" från dem som tillhandahåller finansiella tjänster om "ålder eller funktionshinder (...) är en avgörande faktor vid riskbedömning på grundval av relevanta och korrekta försäkringstekniska och statistiska uppgifter".

3.1.3.1 EESK befarar att detta omfattande undantag kan leda till att den väl dokumenterade nackdel som unga, äldre och funktionshindrade har när det gäller banktjänster och en rad försäkringsprodukter blir bestående.

3.1.3.2 Detta står i tydlig kontrast till direktivet om likabehandling av kvinnor och män när det gäller tillgång till och tillhandahållande av varor och tjänster ⁽⁵⁾, enligt vilket medlemsstaterna får tillåta skillnader i försäkringspremier och förmåner mellan kvinnor och män, men endast så länge de kan garantera att de bakomliggande försäkringstekniska och statistiska uppgifter som utgör grund för beräkningarna insamlas, uppdateras och offentliggörs regelbundet. Medlemsstaterna ska därefter se över dessa beslut efter fem år.

3.1.3.3 EESK accepterar att de risker som är förknippade med vissa aktiviteter kan vara större för människor i vissa åldersgrupper eller personer med vissa funktionshinder. Artikel 2.7 lämnar dock för stort utrymme för differentierade premier utan att försäkringsgivarna behöver offentliggöra försäkringstekniska uppgifter. Potentiella kunder kan inte avgöra om det är motiverat med differentierade premier och konkurrenterna får inget incitament till att erbjuda mer rättvisa priser.

3.1.3.4 Även om det är motiverat med differentierade premier måste försäkringstekniska och statistiska uppgifter offentliggöras för att säkerställa den proportionalitet som krävs enligt artikel 2.7.

3.1.3.5 EESK rekommenderar att samma krav på öppenhet, kontroll och bedömning från medlemsstaternas sida bör tillämpas på ålder som de som gäller i fråga om kön. Det föreslagna direktivet bör göra det möjligt för medlemsstaterna att tillåta skillnader i behandling endast om de kräver att de som tillhandahåller finansiella tjänster offentliggör uppdaterade försäkringstekniska och statistiska uppgifter som är relevanta för "riskaktiviteten" i fråga, till exempel bilkörning, resor, återbetalning av lån, och för åldersgruppen eller funktionshindret i fråga. Dessa uppgifter bör ses över med jämna mellanrum så att man kan konstatera om riskerna har förändrats, och medlemsstaterna bör efter en viss tidsperiod ha skyldighet att se över grunden för den differentierade behandlingen samt överväga en gradvis delning av risker och utjämning av premier.

⁽⁵⁾ Rådets direktiv 2004/113/EG, art. 5.

3.2 Artikel 3

3.2.1 I artikel 3 anges det föreslagna direktivets tillämpningsområde, det vill säga vilka verksamheter som förbudet mot diskriminering på grund av religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning ska tillämpas på.

3.2.1.1 EESK välkomnar att artikel 3.1 a–d återspeglar tillämpningsområdet för direktivet mot etnisk diskriminering ⁽⁶⁾, i enlighet med kommitténs rekommendation ⁽⁷⁾.

3.2.1.2 I artikel 3.1 d görs först "tillgång till och tillhandahållande av varor och tjänster som är tillgängliga för allmänheten, inklusive bostäder" till områden där diskriminering är förbjuden, varefter följande konstateras: "Led d ska gälla individer endast när de bedriver yrkesmässig [eller] kommersiell verksamhet".

3.2.1.3 Detta undantag, som också förekommer i skäl 16, finns inte i direktivet mot etnisk diskriminering. EESK misstänker att brist på tydlighet kommer att försvaga direktivets inflytande om det saknas en definition av "yrkesmässig eller kommersiell". Om syftet som kommissionen säger ⁽⁸⁾ är att undanta privata transaktioner, anser EESK att detta framgår av att endast varor och tjänster som är tillgängliga för allmänheten omfattas. I skäl 17 står det vidare: "Samtidigt som diskriminering förbjuds är det viktigt att andra grundläggande fri- och rättigheter respekteras, bland annat skyddet för privatliv och familjeliv och transaktioner som utförs i det sammanhanget (...)".

3.2.2 Genom artikel 3.2 avlägsnas skyddet mot diskriminering på någon av de fyra grunder som har att göra med tillämpningen av nationella lagar om civilstånd eller familjerättslig ställning och reproduktiva rättigheter.

3.2.2.1 EESK konstaterar att civilstånd, familjerättslig ställning och reproduktiva rättigheter är frågor som medlemsstaterna har behörighet att lagstifta om, men kommittén accepterar inte att denna behörighet helt ska upphäva det rättsliga skyddet mot diskriminering på EU-nivå.

3.2.2.2 *Civilstånd.* När det gäller de nationella privilegierna i fråga om bestämmelser om civilstånd har EG-domstolen nyligen angett följande: "Gemenskapsrätten inkräktar visserligen inte på medlemsstaternas behörighet att utforma sina system för social trygghet. Medlemsstaterna är vid utövandet av denna behörighet emellertid skyldiga att iakta gemenskapsrätten, bland annat de bestämmelser som rör icke-diskrimineringsprincipen" ⁽⁹⁾.

⁽⁶⁾ Rådets direktiv 2000/43/EG, art. 3.

⁽⁷⁾ Se fotnot 1, punkt 8.6.

⁽⁸⁾ Kapitel 5, "Detaljerad förklaring av bestämmelserna", KOM(2008) 426 slutlig.

⁽⁹⁾ Målet Maruko mot Versorgungsanstalt der deutschen Bühnen, C-267/06, den 1 april 2008, punkt 59.

3.2.2.3 *Familjerättslig ställning.* Begreppet "familjerättslig ställning" definieras inte och är följaktligen för vagt för att kunna användas som grund för att utesluta skydd.

3.2.2.4 *Reproduktiva rättigheter.* EESK betraktar tillgången till reproduktiva tjänster som en integrerad del av hälsovården, och anser att det på detta område inte får tillåtas diskriminering på några som helst grunder med stöd av vare sig gemenskapsrätten eller nationell lag. Det finns exempel på diskriminering i fråga om reproduktiva tjänster på grund av sexuell läggning, funktionshinder och ålder. Eftersom det är kvinnor som söker och utnyttjar reproduktiva tjänster skulle det kunna innebära diskriminering på grund av kön liksom på grund av funktionshinder, ålder eller sexuell läggning att undanta det här området från skyddet mot diskriminering.

3.2.2.5 Därför anser EESK att artikel 3.2 bör omprövas i sin helhet, och att den slutliga formuleringen bör ange att nationella lagar om civilstånd, familjerättslig ställning och reproduktiva rättigheter ska tillämpas utan att någon diskrimineras på någon av de grunder som omfattas av direktivet.

3.2.2.6 Enligt artikel 3.3 underordnas förbudet mot diskriminering när det gäller utbildning "medlemsstaternas ansvar för innehållet i undervisningen, verksamheten och organisationen av utbildningssystemen, även tillhandahållande av undervisning för elever med behov av särskilt stöd".

3.2.2.7 EESK befarar att detta undantag, som inte finns i direktivet mot etnisk diskriminering och som sträcker sig längre än artikel 149, dvs. den särskilda bestämmelsen om utbildning i fördraget ⁽¹⁰⁾, på ett otillbörligt sätt kan begränsa detta direktivs förmåga att bidra till att avlägsna diskriminering och trakasserier i skolor och andra läroanstalter.

3.2.2.8 EESK konstaterar att artikel 150 i EG-fördraget i nästan identiska termer som artikel 149 stadgar att medlemsstaterna har ansvar för yrkesutbildningens innehåll och organisation, men att yrkesutbildningen ändå har omfattats av EU:s lagstiftning mot diskriminering utan någon begränsning ⁽¹¹⁾.

3.2.2.9 Huvudanledningen till att det föreslagna direktivet kom till var fall av diskriminering inom utbildningen i hela EU på grund av religion eller övertygelse, funktionshinder eller sexuell läggning. EESK anser att förbud mot diskriminering och främjande av likabehandling i utbildningen har en så grundläggande betydelse för utvecklingen av demokratiska och toleranta samhällen, för social och ekonomisk utveckling och för skapandet av social sammanhållning, att det behövs lagstiftning i detta syfte på

⁽¹⁰⁾ I artikel 149 i EG-fördraget fastställs följande: "Gemenskapsrätten skall bidra till utvecklingen av en utbildning av god kvalitet genom att främja samarbetet mellan medlemsstaterna och genom att vid behov stödja och komplettera deras insatser, samtidigt som gemenskapen fullt ut skall respektera medlemsstaternas ansvar för undervisningens innehåll och utbildningssystemens organisation samt medlemsstaternas kulturella och språkliga mångfald".

⁽¹¹⁾ Se till exempel rådets direktiv 2000/43/EG, artikel 3.1 b eller rådets direktiv 2000/78/EG, artikel 3.1 b.

gemenskapsnivå som överensstämmer med subsidiaritetsprincipen och proportionalitetsprincipen i artikel 5 i EG-fördraget.

3.2.2.10 Det är särskilt viktigt att utforma ett starkt skydd mot diskriminering i fråga om tillhandahållande av undervisning för elever med behov av specialundervisning, för att se till att alla barn behandlas rättvist och jämlikt oavsett religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning. Detta skulle inte inverka på medlemsstaternas politik beträffande separat eller integrerad utbildning, utan säkerställa att denna politik tillämpas utan diskriminering. Europadomstolens avgörande i målet *D.H. m.fl. mot Republiken Tjeckien* illustrerar att beslut om vem som har rätt till särskilt stöd kan befästa diskrimineringsmönster av diskriminering i utbildningen ⁽¹²⁾.

3.2.2.11 EESK anser att det är särskilt viktigt med ett konsekvent skydd mot diskriminering i utbildningen eftersom det på detta område ofta förekommer en överlappning mellan diskriminering på grund av ras eller etniskt ursprung och diskriminering på grund av religion eller övertygelse. En sådan begränsning som den i artikel 3.3 var inte nödvändig i direktivet mot etnisk diskriminering, så det är oklart varför den behövs i detta förslag till direktiv.

3.2.2.12 Oavsett var gränserna för medlemsstaternas ansvar för utbildningen går, bör det i direktivet uttryckligen framgå att alla sådana funktioner måste utövas utan diskriminering.

3.2.2.13 Genom den andra meningen i artikel 3.3 tillåts särbehandling i fråga om tillträde till läroanstalter som är baserade på religion eller övertygelse. EESK anser att direktivet bör se till att dessa anstalter inte kan diskriminera på någon annan grund.

3.3 Artikel 4

3.3.1 Artikel 4 handlar om likabehandling av personer med funktionshinder.

3.3.1.1 FN:s konvention om funktionshindrades rättigheter ⁽¹³⁾ innehåller en icke uttömmande beskrivning av vilka som räknas som "personer med funktionshinder". EU:s medlemsstater bör beakta denna beskrivning när de utarbetar nationella lagar som ska skydda och främja lika rättigheter för personer med funktionshinder. Riktlinjer för detta och för innebörden av diskriminering på grund av funktionshinder bör inkluderas i det föreslagna direktivet.

3.3.1.2 EESK välkomnar den tudelade strategin i artikel 4 när det gäller att undanröja hinder för tillgången till socialt skydd, sociala förmåner, hälso- och sjukvård och utbildning samt tillgång till och tillhandahållande av varor och tjänster som är tillgängliga

för allmänheten, inklusive bostäder och färdmedel, vilket överensstämmer med EESK:s rekommendation ⁽¹⁴⁾. Detta inkluderar en skyldighet att vidta förebyggande åtgärder för att säkerställa tillgången för funktionshindrade (artikel 4.1 a) och ett krav på rimliga anpassningsåtgärder för att skapa icke-diskriminerande tillgång i enskilda fall (artikel 4.1 b). Artikel 2.5 innebär att åsidosättande av artikel 4.1 b utgör en form av förbjuden diskriminering. Förslaget till direktiv bör klargöra begreppet "ickediskriminerande faktisk tillgång".

3.3.1.3 Kommittén är bekymrad över de tre begränsningarna av skyldigheten att vidta förebyggande åtgärder i artikel 4.1 a, nämligen att de åtgärder som vidtas för att skapa tillgång inte bör

- a) medföra en oproportionell börda,
- b) kräva grundläggande ändringar av det sociala skyddet, de sociala förmånerna, hälso- och sjukvården, undervisning eller de berörda varorna och tjänsterna, eller
- c) kräva att alternativ till dessa tillhandahålls.

3.3.1.4 Begränsningarna i b och c saknar precision och kommer troligen att leda till att omotiverade diskriminerande förfaranden kvarstår. En aktör som tillhandahåller hälso- och sjukvårdstjänster enbart till personer utan funktionshinder kan till exempel med stöd av b låta bli att efterkomma krav på förändringar av servicen. På samma sätt kan en lokal myndighet som för närvarande erbjuder busstransporter till det lokala sjukhuset som inte är anpassade för rullstolsbundna, med hänvisning till c underlåta att hörsamma krav på alternativa transportsätt. EESK anser att det är tillräckligt att kräva att förebyggande åtgärder ska vara "rimliga", vilket för närvarande inte är ett krav enligt artikel 4.1 a, och att göra skyldigheten enligt artikel 4.1 a avhängig av det enda förbehållet att dessa åtgärder inte får medföra en oproportionell börda.

3.3.1.5 Genom artikel 4.2 får särskilda faktorer som ska beaktas vid bedömningen av om åtgärder enligt artikel 4.1 a eller 4.1 b skulle "medföra en oproportionell börda" bindande rättsverkan. Enligt skäl 19 är organisationens storlek, art och resurser faktorer som bör tas med i bedömningen av huruvida bördan är oproportionell. I direktiv 2000/78/EG nämns liknande faktorer i skäl 21. Ytterligare två faktorer, "varornas och tjänsternas livslängd" och "den möjliga nyttan av bättre tillgång för personer med funktionshinder", har tagits med i artikel 4.2. Eftersom båda dessa extra faktorer bör ingå i alla bedömningar av proportionalitet anser EESK att de är onödiga och kan medföra att de som tillhandahåller socialt skydd, sociala förmåner, hälso- och sjukvård, utbildning, varor och tjänster, bostäder och färdmedel inte accepterar att de behöver vidta åtgärder för att se till att funktionshindrade får faktisk tillgång.

⁽¹²⁾ Stora avdelningens avgörande av den 13 november 2007 (nr 57325/00).

⁽¹³⁾ Artikel 1.

⁽¹⁴⁾ Se fotnot 1, punkt 8.10.2.

3.3.1.6 Genom artikel 15.2 får medlemsstaterna skjuta upp fullgörandet av skyldigheten att skapa faktisk tillgång i upp till fyra år. EESK hoppas att alla medlemsstater kommer att arbeta för att skapa god tillgång för funktionshindrade så snart som möjligt, men har inget emot att medlemsstaterna ska få skjuta upp skyldigheten att vidta förebyggande åtgärder enligt artikel 4.1 a under denna begränsade tid. Det är emellertid viktigt att det i direktivet slås fast att ingen fördröjning bortom tidsgränsen för införlivande ska tillåtas när det gäller skyldigheten att vidta rimliga anpassningsåtgärder för enskilda funktionshindrade enligt artikel 4.1 b.

3.4 Artikel 12

3.4.1 EESK välkomnar kravet på att medlemsstaterna ska utse ett eller flera organ för främjande av likabehandling av alla personer oavsett religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning, och att dessa organs befogenheter ska överensstämma med vad som fastställs om befogenheterna för sådana organ i direktivet mot etnisk diskriminering och direktivet om likabehandling av kvinnor och män när det gäller tillgång till och tillhandahållande av varor och tjänster. EESK välkomnar också den tydliga formuleringen i inledningen⁽¹⁵⁾ om att dessa organ bör arbeta på ett sätt som överensstämmer med FN:s Parisprinciper, som särskilt syftar till att trygga oavhängigheten hos de nationella institutionerna för skydd och främjande av de mänskliga rättigheterna. Som EESK redan har angett bör dessa organ ansvara för att regelbundet utvärdera resultaten av den nationella politiken mot diskriminering⁽¹⁶⁾. Dessa organ bör regelbundet föra en meningsfull dialog med organisationer som företräder personer som löper risk att diskrimineras på samtliga grunder i förslaget till direktiv.

3.4.2 Förslaget i artikel 12 kommer dock att lämna en lucka, eftersom det fortfarande inte kommer att finnas något krav på att ett eller flera organ för främjande av likabehandling i arbetslivet ska inrättas på dessa grunder, eftersom ramdirektivet om sysselsättning (2000/78/EG) inte innehåller något krav på ett särskilt jämställdhetsorgan. De organ som inrättas enligt direktivet mot etnisk diskriminering måste omfatta jämställdhet både i och utanför arbetslivet oavsett ras eller etniskt ursprung, och organ som inrättas enligt direktivet om likabehandling av kvinnor och män

när det gäller tillgång till och tillhandahållande av varor och tjänster och (det omarbetade) likabehandlingsdirektivet (2006/54/EG) ska omfatta jämställdhet mellan kvinnor och män både i och utanför arbetslivet.

3.4.3 EESK rekommenderar därför att ett nytt skäl infogas i inledningen till det föreslagna direktivet där medlemsstaterna uppmanas att ge de organ som utses enligt artikel 12 motsvarande befogenheter i fråga om likabehandling oavsett religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning som i ramdirektivet om sysselsättning.

4. Diskriminering på flera grunder

4.1 I det initiativyttrande som EESK nyligen avgav hänvisade kommittén till att det finns bevis på att diskriminering på flera grunder ofta förekommer, det vill säga diskriminering på fler än en av de grunder som nämns i artikel 13. EESK rekommenderade att man i det nya direktivet skulle bekräfta att principen om likabehandling inbegriper skydd vid diskriminering på flera grunder så att detta får effekt i EU och i den nationella lagstiftningen.

4.2 I förslaget till direktiv tillstår man⁽¹⁷⁾ att kvinnor ofta utsätts för flera olika former av diskriminering, men man tar inte upp flerfaldig diskriminering på andra grunder i vidare mening. EESK rekommenderar två sätt att verka för ett fullt erkännande av diskriminering på flera grunder:

- a) Ett nytt skäl i det föreslagna direktivet, där medlemsstaterna uppmanas att se till att det finns rättsliga förfaranden för att hantera fall av diskriminering på flera grunder och där det särskilt anges att de nationella rättsliga förfarandena ska göra det möjligt för en klagande att ta upp alla aspekter av en flerfaldig diskriminering i en enda process.
- b) En rekommendation från kommissionen om att diskriminering på flera grunder ska beaktas när nationella lagar utarbetas och tillämpas. Även om denna rekommendation inte blir bindande för medlemsstaterna måste de nationella domstolarna beakta den.

Bryssel den 14 januari 2009

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Mario SEPI

⁽¹⁵⁾ Skäl 28.

⁽¹⁶⁾ Se fotnot 1, punkt 8.10.8.

⁽¹⁷⁾ Skäl 13.